

Bomenfietsroute
Enschede Noord-Oost

BOMENFIETSRUTE NOORD-OOST

De fietsroute is ongeveer 15 km lang en voert u door wijken en buitengebied met veel grote en bijzondere bomen. Ook gaat de route langs een aantal parken en andere gebieden met veel interessante bomen. Hier wordt u uitgenodigd de fiets te parkeren en een wandeling te maken.

Niet alle bomen worden in de informatieblokjes genoemd. Maar er moet tenslotte ook nog gefietst worden! En u kunt natuurlijk ook gewoon genieten van al het groen zonder telkens te stoppen om de informatie te lezen.

De meeste wegen en paden zijn prima te berijden. Slechts hier en daar gaat de route een stukje over een onverharde of met puin verharde weg. Enkele doorgangen zijn niet geschikt voor erg brede tassen, bakfietsen of een brede aanhangwagentjes.

In Enschede zijn slechts heel weinig horecagelegenheden te vinden in de woonwijken en het buitengebied. Op verschillende punten kunt u de tocht afbreken en langs een snelle route de binnenstad weer bereiken. Wij wensen u een heel plezierige fietstocht!

*Natuur & Milieuraad Enschede
2010, vernieuwd voorjaar 2011*

Omslagfoto: Zomereik, Van der Waalslaan

De Bomenfietsroute Enschede is een uitgave van de Natuur- en Milieuraad Enschede.
<http://www.natuurmilieu-enschede.nl/>
Contact: B. Bekkering: b.bekkering@home.nl

De route is samengesteld door de Natuur- en Milieuraad Enschede in samenwerking met Windemuller Boomadvies, www.windemuller.nl

De route start en eindigt op het Stationsplein, aan de kant van de overweg.

U fietst vanaf het Stationsplein de Korte Hengelosestraat in tot een pleintje: Kruispunt De Graaff.

1

Recht vooruit ziet u op Kruispunt De Graaff een groep acacia's (*Robinia pseudoacacia*). Deze bomen zijn hier eind jaren 60 geplant na de sloop van Hotel De Graaff.

2

Op het pleintje links, tussen de Korte Hengelosestraat en de Noorderhagen, staan twee 2 exemplaren van de Anna Paulownaboom (*Paulownia tomentosa*).

De blauwe bloemen bloeien voor het blad verschijnt.

Hoewel deze bomen hier nog maar 30 jaar staan is het een feest als zij bloeien met hun paarse, sterk geurende bloemen. Let op de bijzondere vruchten.

U gaat de Marktstraat in, richting Oude Markt.

De lindebomen op de Oude Markt in 1938.

De foto is genomen in de richting van de Marktstraat.

3

Oude Markt, voor de gevels de lindebomen (*Tilia* spp.).

De foto hiernaast is uit 1938.

Op de foto is te zien dat er jute om de stammen gewikkeld zit. Dit duidt er op dat deze bomen toen net geplant waren.

Geschat wordt dat de bomen toen 10 – 15 jaar oud waren. De lindebomen zijn dus inmiddels ca. 85 jaar oud.

Achter de oude kerk om gaat u langs de zijkant van het huis met de hoge stoep door de smalle doorgang naar de Klokkenplas.

4

Vroeger was dit de achtertuin van de villa van de familie Van Heek.

Aan de linkerkant ziet u een enorme plataan, een rode beuk en een kastanje, rechts ziet u een iep en enkele haagbeuken tegen een gewelfde gevel van 'glasblokken'.

De glazen gevel is gefundeerd op mini heipalen waardoor de wortels van de bomen gespaard zijn. Regenwater wordt gebruikt voor bevoeding van de wortels onder de vloer.

De naam Klokkenplas herinnert aan het gieten van de klokken voor de grote kerk op deze plaats in de 17e eeuw.

Ga over het pleintje rechtdoor langs de zijkant van het stadhuis.

Daarna linksaf de Langestraat in.

Tubantia. 9 april 2008.

*Verrassend stuk groen nabij de binnenstad
Begraafplaats De Espoort. Vraag een willekeurige Enschedeër naar de plek van deze begraafplaats en hij of zij heeft er misschien wel eens van gehoord, maar heeft geen idee waar het precies is te vinden. Het heeft niet de bekendheid van het even oude Boerenkerkhof aan de Deurningerstraart dat vooral jarenlang in het nieuws is geweest als favoriete plek van zwervers en dealers. Een forse opknapbeurt heeft het karakter van dit kerkhof kunnen veranderen in een aantrekkelijke groene oase ten noorden van de binnenstad. De Espoort aan de Espoortstraat ten oosten van de binnenstad is bij zwervers of dealers nooit populair geweest. Het was tot tien jaar terug een vergeten plek, waardoor deze onaantast is gebleven. Het werd eind jaren 90 van de vorige eeuw opgeknapt, waarbij de vele bomen die in de negentiende eeuw zijn geplant, bewaard zijn gebleven. Er staan bomen die zeker 160 jaar oud zijn. Vele grafstenen van bekende families als Van Heek, Elderink en Jannink zijn bewaard gebleven. Voorzitter Frans Roeloffzen van de Stichting Historische Begraafplaats De Espoort, die dit 'rustige en mooie buurtparkje' in beheer heeft, prijst zich daarmee gelukkig.....*

5

De 3 platanen die u passeert zijn ca. 35 jaar oud en zijn als jong volwassen boom geplant in 1975.

Bij stoplichten gaat u rechtdoor. Het heet hier De Klomp.

Na ongeveer 200 m splitst de weg zich voor een hoge torenflat.

Hier gaat u schuin rechts, de Espoortstraat in.

6

Meteen rechts, op de hoek met de Veenstraat, ziet u achter een muur de oude begraafplaats van de stad, De Eschpoort (foto).
Op de begraafplaats staan diverse treurbeuken en treuressen.

7 Nog een oude begraafplaats

Even verderop in de Espoortstraat ziet u aan de linkerkant een parkje met appartementen. U ziet hier 1 kastanje, 3 beuken, 2 iepen, 1 linde, een rij grote haagbeuken (oude haag) en 1 grote plataan (3.94 cm omtrek).

Het is het restant van de rooms-katholieke begraafplaats die hier tussen 1861 en 1926 in gebruik was.

8

Vlak voor de bocht in de weg ligt rechts het Blijdensteinpark met de voormalige villa van deze bekende fabrikantenfamilie.

Recht vooruit ziet u de (oorspronkelijk dubbele) rij eiken (*Quercus robur*) die vroeger de weg naar Gronau flankeerden. Deze weg was in opdracht van Lodewijk Napoleon ontworpen als verbindingsweg tussen Deventer en Gronau (aangeplant ca. 1830).

De boombeplanting stamt uit ongeveer 1830.

WANDELOPTIE WOOLDRIKSPARK:

Het park is rond 1890 aangelegd bij het vroegere erve het Wooldrik.

Het is ontworpen in de Engelse landschapsstijl door tuinarchitect Dirk Watz in opdracht van de familie Ter Kuile.

Het is de bedoeling dat er in 2011 een bomenroute door het park beschikbaar komt.

In het gidsje vindt u detailfoto's van de verschillende boomsoorten en enkele wetenswaardigheden. Waarschijnlijk zal het gidsje verkrijgbaar zijn bij de kinderboerderij.

Meer informatie over het park op www.wooldrikspark.nl

Weg om de bocht vervolgen (Marthalaan).

9

Vlak na de bocht ziet u aan de rechterkant een deel van de vroegere tuin van de villa Marthoord die er tegenover ligt.

Er staan diverse oude bomen, waaronder, ongeveer in het midden, een grote mammoetboom (*Sequoiadendron giganteum*).

De overige boombeplanting stamt uit ongeveer 1830..

U steekt de Oliemolensingel over. Dit heet nog steeds Marthalaan.

Aan het eind scherp rechts (=tweemaal rechts!), de Gronausestraat op.

Eerste straat links, de Lorentzlaan in.

Denk bij het oversteken aan de busbaan !

10

Als straatbeplanting staat hier de Beverboom (*Magnolia kobus*).

Op de hoek van de 1e straat links ziet u een grote oude eik (*Quercus robur*). In het verleden is deze boom geheel gekandelaberd. Inmiddels heeft de boom een nieuwe kroon gevormd.

Na de huizen rechts kunt u voor een wandeling de fiets parkeren bij de ingang van het Wooldrikspark.

Wandeloctie Wooldrikspark, zie apart kader.

Tegenover de ingang van het park gaat u de Hofstedeweg in.

Vleugelnoot voor de school aan de Hofstedeweg.

11, 12 en 13:

De zware eiken in de middenberm zijn een restant van de boombeplanting van de oude weg naar Gronau (zie ook bij 8). Er zijn later eiken bij geplant, onder andere, aan de kant van het park een paar moseiken (*Quercus cerris*).

De Van 't Hofflaan die u kruist heeft een sfeervolle beplanting van berken (*Betula ermanii*), een 'klassieke' straataanleg uit het midden van de vorige eeuw.

Op de hoek van de Van der Waalslaan rechts, tegenover de kerk, staat een enorme eik met een omtrek van ongeveer 5 meter, een kroondoorsnede van ruim 25 m en een hoogte van ca. 20 m. (zie foto voorplaat)

De Hofstedeweg vervolgen.

14

Na de kruising met de Wooldrikshoekweg ziet u links in een groot gazon voor de school onder andere:

Vleugelnoot (*Pterocaria fraxinifolia*)

Acacia (*Robinia pseudoacacia*)

Hemelboom (*Ailanthus altissima*)

Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*)

De weg vervolgen tot de Zuidemarkerrondweg. Hier linksaf.

De Gronausestraat oversteken en de weg vervolgen langs de Noordesmarkerrondweg.

De tweede begraafplaats rechts is de Oosterbegraafplaats.

WANDELOPTIE GEDENKPARK DE OOSTER:

Het park is aangelegd in 1899 omdat op de stadsbegraafplaats aan de Espoortstraat niet genoeg ruimte meer was.

Het noordelijke deel van het park is ontworpen door de tuinarchitect Hertog Heys van Zouteveen. In de jaren 20-30 van de vorige eeuw is het zuidelijke deel aan het park toegevoegd.

De zuidelijke hoofdas met om-en-om taxus en acacia's en omzoomd door oude coniferen, heeft vooral in het voorjaar een bijzondere sfeer.

Ook elders op de begraafplaats staan veel mooie en bijzondere bomen. Veel graven zijn overwoekerd door wilde en verwilderde planten en er komt een grote verscheidenheid aan mossen voor.

Overige informatie:

www.parkeninenschede.nl/index2.php?p=pages/page&main_cat_id=1&sub_cat_id=12&&id=12&language=NL

15

Wandeloctie Gedenkpark de Ooster, zie apart kader.

U volgt de Noordesmarkerrondweg tot aan de brug over de spoorlijn naar Gronau.

Deze gaat u niet over, maar u slaat linksaf, de Oostburgweg in.

Na bijna een kilometer ziet u op nr. 34 een kerkje, de Oosterkerk..

16

Twee grote taxussen (*Taxus baccata*) voor het kerkje, diameter 79 resp 88 cm (248 resp. 276 cm omtrek).

Deze coniferensoort is in Europa inheems. De bomen stonden op het erf van de boerderij die hier vroeger stond. De kerk is pas in 1928 gebouwd.

Oosterstraat

Kastanjelaantje Erve Spiele

Op T-splitsing rechts af .

Op 1e kruising rechts, de spoorbrug over. Rechtsaf, het fietspad tussen de bomen.

17

De rij eiken (*Quercus robur*) aan weerszijden van het fietspad loopt achter u door tot vlakbij het centrum.

De bomen dateren van de aanleg van de spoorlijn van Enschede naar Gronau in 1867.

Eerste straat links, de Hoge Boekelerweg in.

18

Aan beide zijden van de Hoge Boekelerweg staan sierkersen (*Prunus serrulata* spp.)

In het voorjaar, als de laan bloeit, is dit een bijzonder gezicht. De oude bomen gingen na ca. 50 jaar langzaam dood en zijn in 2005 vervangen door nieuwe.

De Hoge Boekelerweg naar rechts volgen tot aan de oude poort van het Erve Spiele.

19

De laan met paardekastanjes (*Aesculus hippocastanum*) vormt de toegangsweg van het verdwenen Erve Spiele

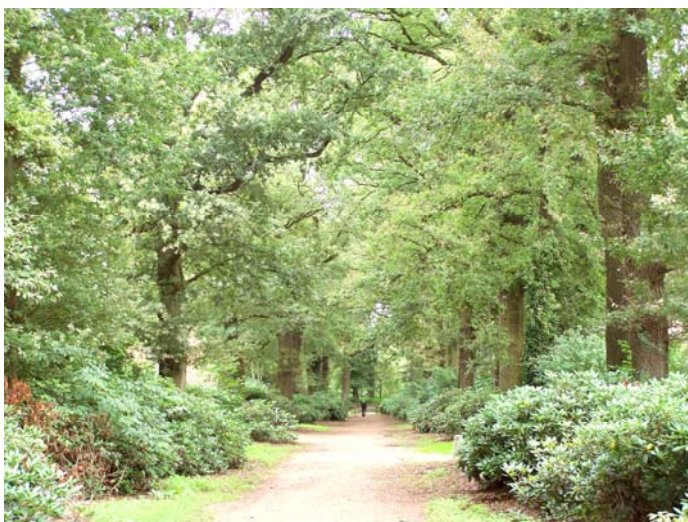
Bij de aanleg van de wijk in de jaren 70 is deze laan ingepast in de stedenbouwkundige opzet van de nieuwe wijk.

Voor de poort ziet u een zomereik met een omtrek van 3,68 m.

Valse Christusdoorns aan
de Pijlhuishorst

Zonnebloemweg met eiken en rododendrons

Loop met de fiets aan de hand door het kastanjelaantje. Halverwege gaat u links en dan rechts, de Brakerhorst in.

Vlak na de bochten naar links (met in de laatste buitenbocht de Sleutelbloemweg) ziet u aan de rechterkant een doorsteek naar de Pijlhuishorst.

Hier rechts en dan schuin links aanhouden.

20

Voor de woningen van de Pijlhuishorst ziet u een opvallende boombeplanting van Valse Christusdoorn (*Gleditsia triacanthos*)

U komt nu op een eikenlaan met rododendrons: de Zonnebloemweg.

De asfaltweg (Floraparkstraat) oversteken.

Op de volgende kruising rechtdoor: de Haarboerhorst.

21

Op het pleintje rechts, voor nr. 25, een grote trompetboom (*Catalpa*).

Informatie over heuvels en beken

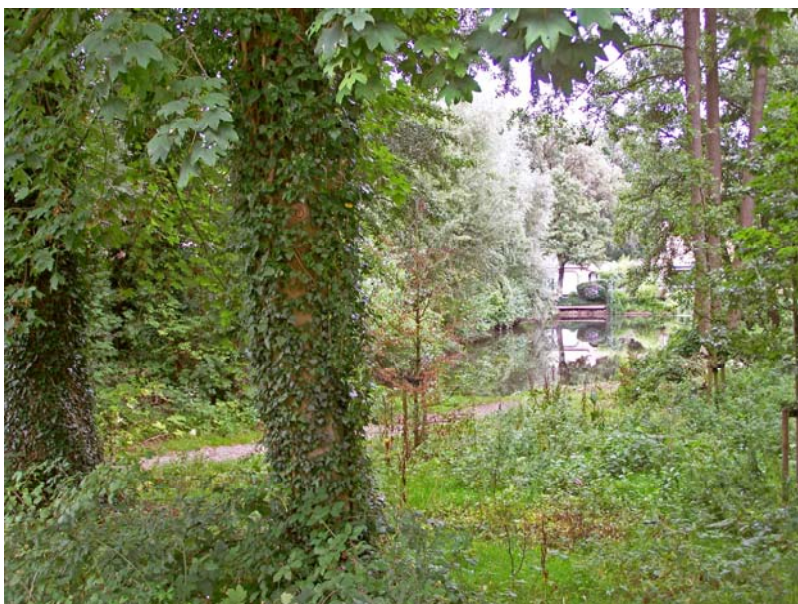
U fietst al een tijdje over de stuwwal die door het ijs zo'n 150 000 jaar geleden gevormd is. Deze bestaat voor een groot deel uit nog oudere kleilagen die omhoog gedrukt zijn en vaak dicht aan de oppervlakte zitten.

De vijver en de grote hoogteverschillen in deze omgeving zijn ontstaan door kleiwinning voor verschillende steen- en pannenbakkerijen. Het kleigat aan de Kotkampweg is het oudste beschermde natuurgebiedje van Enschede, vanwege de rijke flora in de jaren dertig.

Door het intensievere gebruik als groenvoorziening is daar nu niets van over.

Bij de sportvelden, verderop rechts, komt de Roombeek, die bij de kleine vijver hoger op de stuwwal ontspringt, boven de grond.

www.kotkampwegvijver-en-roombeek.nl

Bij het pleintje rechtsaf het pad nemen langs de grote eiken.

Bij het vijvertje aan het eind linksaf. Dit is een van de bronnen van de Roombeek, die u verderop langs de route nog een paar keer tegen zult komen.

Straat oversteken, voor het park linksaf, de Winkelshorst op.

Op de T-kruising gaat u rechtsaf, de Kotkampweg op.

Direct rechts ziet u een lager liggend bosje met een vijver erin: een oud kleigat.

De Kotkampweg verder bergaf volgen.

Zie apart kader voor informatie over heuvels en beken.

Bij verkeerslichten rechts, het fietspad langs de Oldenzaalsestraat op.

Na de huizen rechts staan in het park van Villa Stokhorst een paar grote eiken.

22

In het park van Villa Stokhorst langs het fietspad staat een eik (*Quercus robur*) met een omtrek van ca. 5 m.

Iets verderop staat bij de vijver de dikste eik van Enschede (omtrek 6.25 m).

Deze boom staat ook op de lijst van monumentale bomen van de Bomenstichting (www.bomenstichting.nl).

Toegangshek Hooge Boekel aan de Driehoeksweg

Na de dikste eik slaat u rechtsaf de Stokhorstlaan in (het Landgoed Stokhorst waar u langs rijdt is niet vrij toegankelijk).

Doorfietsen en de Noordesmarkerrondweg oversteken (voorrangsweg!) en verder fietsen langs de Stokhorstlaan tot de links gelegen, voormalige, boerderij (ongeveer tegenover nummer 100).

Direct na deze boerderij gaat u linksaf de oude oprijlaan van landgoed het Hooge Boekel in.

Doorfietsen tot u onderaan uitkomt bij de prachtige toegangshekken aan het andere eind. Hier gaat u rechtsaf de Driehoeksweg in en volgt daarna de parallelweg van de Lossersestraat.

Aan uw rechterkant ligt een van de twee hoogste punten van Enschede op ca. + 65 m.

De eerste weg links (Elzenkampweg), langs landgoed De Welle.

LONNEKER MOLEN

De molen heeft tot 1929 gemalen. In de jaren 50 / 60 was de molen sterk in verval geraakt.

In de jaren 70 / 80 werd het een gemeentelijk monument, de molen werd gerestaureerd.

Door de groei van de bomen na 1929 is de windvang niet meer optimaal en lijdt het mechaniek schade doordat de wind te hoog op de wieken valt.

In de windbaan (zuidwest – noordoost) staan solitaire bomen en een wal en aan de achterzijde van de molen een hakhoutbosje en een beukenbos op de heuvel. Dit is geen geschikt 'biotoop' voor een molen.

Er is dan ook regelmatig discussie over het wel of niet kappen van de bomen ten behoeve van het molenbiotoop.

Als je een molen restaureert moet je misschien ook de omgeving zodanig inrichten dat hij ook op wind kan malen. Of toch voor de bomen kiezen en een niet functionele molen die hoge onderhoudskosten vergt?

23

De eigenaren van landgoed De Welle hebben eind 19e eeuw op hun landgoed allerlei soorten bomen uitgeprobeerd voor de bosbouw. Bomen hebben door de dicht aan de oppervlakte liggende, ondoordringbare klei en leem nogal eens problemen zich stevig vast te zetten met hun wortels en 'hoog' betekent op de stuwwal lang niet altijd 'droog'.

Het woord 'welle', waar het landgoed naar genoemd is, betekent bron. Ooit telde het landgoed 7 bronnen die gevoed werden door water dat over de klei naar beneden stroomde en in de helling naar de oppervlakte kwam. Landgoed De Welle is opengesteld voor wandelaars.

Bij de Lonnekermolen linksaf

24

Onderaan staan in de windbaan enkele grote zomereiken (*Quercus robur*).

De Oldenzaalsestraat oversteken, rechtdoor naar het Dorpsplein.

25

Op en rond het dorpsplein staan veel oude eiken, samen met de muziekkoepeel (1932, gerestaureerd in 2008) de sfeermakers op het plein.

U verlaat het Dorpsplein via de Voortsweg, links van het café op de hoek.

U kiest de doodlopende weg rechtdoor en dan meteen rechts het fietspad. Hier liep vroeger de spoorlijn naar Oldenzaal.

UITSTAPJE HET BOUWHUIS EN HET AMELINK

De landgoederen zijn aangelegd begin 19e eeuw als buitenverblijf van de familie Blijdenstein

De inmiddels samengevoegde landgoederen worden beheerd door De Twentse Zorgcentra. Er staan ondanks de grote concentratie gebouwen zeer veel oude en bijzondere bomen.

Het terrein is voor het publiek toegankelijk.

Mammoetboom

grote Els

Na ongeveer 400 m vanuit Lonneker rechtsaf, de Stegekampweg in over de Lonnekeres.

Op de kruising met de Hegeboerweg rechtdoor (onverhard).

26

Om u heen ziet u oud landschap met vele oude bomen en boomgroepen. Er zijn plannen om in deze omgeving zeer luxe villa's te bouwen zonder het landschap al te zeer geweld aan te doen.

Aan het eind van de kronkelweg, bij het oude café Sprakel in 't Bos, gaat u linksaf, via een paar bochten van de verharde weg terug naar de Hegeboerweg.

Tegenover de oprijlaan van landgoed De Hegeboer gaat u rechtsaf.

Dan 1e weg links, daarna 1e weg rechts (Blijdensteijnbleekweg). Daarna rechtsaf het fietspad op (voormalige spoorlijn naar Lonneker).

Uitstapje Het Bouwhuis en Het Amelink.

*U kunt ook even rechtdoor fietsen naar het prachtige park van **Het Bouwhuis**, een zorginstelling voor meervoudig gehandicapten.*

U kunt hier vrij rondlopen en zelfs rustig fietsen, maar het is geen openbaar terrein.

Aan het eind van het fietspad links (Voortsweg) en op de hoek met de Lijsterstraat schuin rechtdoor: Lonnekerspoorlaan.

U fietst nu een eind door de wijk Roombeek, bekend vanwege de bijzondere architectuur.

Nieuwbouw Roombeek: de
Eekenhof

Plataan op het parkeerterrein

Na de grote vijver aan de rechterkant (bij het museum Twentse Welle) de 2e straat links (Schurinksweg, om het gebouw met de vele balkons).

Op het 1e kruispunt rechts de Blijdensteinlaan in.

27

In de voortuinen staan oude haagbeuken (ca. 1935) die om de nieuwe woningen te kunnen bouwen zijn teruggesnoeid. Eind 2010 zijn ze weer sterk gesnoeid.

Op de kruising met de Lasondersingel (met op de hoek het Rijksmuseum) oversteken – de Blijdensteinlaan vervolgen.

Aan het einde rechtdoor tussen de school (links) en het parkeerterrein (rechts)

28

Op het parkeerterrein rechts staat een enorme plataan die o.a. opvalt omdat hij zo mooi, bijna tot aan de grond, vertakt is.

Het was een van de eerste bomen die in de jaren 80 van de vorige eeuw door de gemeente zijn aangemeld voor registratie in het Landelijke Register van Monumentale bomen. (zie www.bomenstichting.nl)

Platanen bij het Muziekcentrum

Na de plataan de Molenstraat oversteken (druk).

Dan het spoor over.

Rechts tussen Muziektheaters door.

Links aanhouden naar de Noorderhagen (even links kijken naar de platanen), maar vervolgens rechtdoor.

29

Bij de Noorderhagen ziet u aan de linkerkant 2 platanen (*Platanus X acerifolia*). Het gebouw is aangepast aan de standplaats van de bomen. De bomen herinneren aan de villatuin die hier vroeger lag.

U komt nu weer op de Oude Markt.

Rechtsaf naar Kruispunt De Graaff.

Rechtsaf Hengelosestraat naar het Stationsplein, het begin en eindpunt van deze route.

